

פרשת פנחס

תשפ"ד

גוליון 222

א לעבטיגער שפּת

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא

פנחס של צדיקים

לטוב, והם כולם בשלמותם ובמלאותם, שיהו בעצמו מספר בני ישראל, שהם ששים ריבוא בשלמות ולא נפקד מהם איש - כי שמו מעיד עליהם שכולם מושרשים וכוללים באותיות התורה, שנצטרפו כולם לטוב על ידי פנחס - בכוח משה".

בפרשייתנו אנו לומדים מגודל כוחם של צדיקים, בהמשכת חיים מהבורא, ולהיות לעור לעם ישראל להתגבר על היצר מחד, ולהתקרבות לה' מאידך. בתחילת הפרשה אנו מוצאים את סיפורו של פנחס שהשיב את חמתו מעל בני ישראל.

סולם חזק ויציב

הבה ונתבונן בכוחם של צדיקים; האדם אשר צריך להעלות חפצים על גג ביתו, הדרך להעלותם אינו ע"י טיפוס וכיוצא בהן, אלא הוא מביא סולם, ודרכו מעלה את חפציו אל הגג. כאותו דבר; כשנצרך להגביה ולהעלות מעמקי הבור דברים הנצרכים לו, הוא מוריד 'סולם' לעומקו של בור - ודרך סולם זה מעלה את מה שלבו חפץ. אך גם זאת מובן וברור - ככל שהבור עמוק יותר - כן צריכים שהסולם יהא חזק ואמין ביותר להצליח במשימתו.

וכך ממשיך זאת המדרש (במדבר כ" כ"ד): משל למלך שהיה עובר וסיעה של נערים עומדים וקולל אחד מהן את המלך. נתמלא המלך עליהם חמה, בא תושב אחד שהיה ביניהם ונתן משטר (ענוש-מכה) אחד לאותו שקילל את המלך, מיד שכחה חמתו של מלך. והנמשל אומר המדרש: כך מי גרם להקב"ה שתשוב חמתו ולא נתכלו כל ישראל? הוי אומר זה פנחס, לקיים מה שנאמר (משלי טו יד): 'חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה'.

נצטרפו לטובה ע"י פנחס בכוחו של משה

בהמשך הפרשה; לאחר המגפה - ציווה הקב"ה למשה ואלעזר הכהן: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל - שימנו את בני ישראל.'

בתחילת מספרם כתוב: "בני ראובן חנוך משפחת החנוכי, לפלוא משפחת הפלואי" - וכן כלל שבטי ישראל שהוסיפו אות: ה"יא בתחילתן ואת: יו"ד בסופן. ובדברי רש"י על כך: לפיכך הטיל הקב"ה שמו עליהם, לומר: מעיד אני שמי עליהם, שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד ישבטי י"ה עדות לישראל, השם הזה י"ה - מעיד עליהם.

בליקוטי הלכות (הודאה ה"ב) מחבר את מעשה פנחס, ולאחמ"כ ציווה מספרים של בני ישראל - כששם ה' בשמם - בגודל כוחם של צדיקים, והשפעתם לבני ישראל: "כי באהבתו ובחמלתו, הוא שולח לנו בכל דור 'צדיקים אמתיים' כאלו, שיש כוח בקדושתם להגביר ההבלים דקדושה שנעשין מכיסופים טובים - על ההבלים דס"א שנעשה מכיסופים להיפך. ועיקר המלחמה הזאת זכה פנחס, בכוחו של משה לחוס מלחמה זאת כנגד עצת בלעם הרשע, עד שזכה בקדושתו להגביר ההבלים דקדושה ולצרף אותיות התורה לטוב".

ובהמשך ממשיך להסביר, בכוחו של פנחס; שזה נמשך על ידי שצירף האותיות לטוב - וכמובא ב"זוהר" על הפסוק: "ויקח רמח בידיו", שראה את האות: מ' - שהייתה משוטטת ורוצה להצטרף אל אותיות: ו' ו' - וכך יהיה שם: 'מות' ח"ו. ופנחס בכוחו לקח את המ"ם, וצירף אותה לאותיות שמו 'פנחס' שגמטריא: ר"ח, ובעוד אות מ' - זה נעשה "ר"מח", ובוזה התגבר כנגד. ולכך, מסביר רבי נתן; ונסמך לזה מספר בני ישראל - והוסיף לכל אחד מישראל: ה"א ויו"ד משמו, כי הצדיק בגודל קדושתו בקדושת הברית ממשיך מקדושה זו על כלל ישראל, בבחינת: 'ועמך כלם צדיקים'. כי בכל אחד מישראל יש בחינת קדושת הברית על ידי שנימול כמובא בדברי רבינו, וגם על פי רוב נמצאים עוד כמה נקודות טובות של קדושה אצל כל אחד מישראל, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל על הפסוק: 'סוּגָה בְּשׁוֹשֵׁנִים'. ועיקר הכוח להתגבר כנגד מה שצריך להתגבר ממשכיכם בכוח הצדיקים הקדושים.

וממשיך מוהר"י וכתב: 'זוה מה שציווה למנותם אז, כי ששים ריבוא נפשות ישראל הם כנגד ששים ריבוא אותיות התורה, ועל כן אחר מעשה פנחס שקידש השם בשוטים, ציווה למנותם, להורות שהתגבר צדקת הצדיקים שבדור - בכוח משה רבינו, עד שנצטרפו כל ששים ריבוא אותיות התורה

פניני פרשה

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו"

(כ"ה י"א) ע"פ המובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (תורה י"ח): "כשאדם בא לכלל כעס, לא יפעל כבעסו שום אכזריות, ואדרבה ימתיק הכעס ברחמנות, בבחינת: ברוגז רחם תזכור, ועי"ז נעשה עטרה לענווים". וזהו אפ"ל, בדיוקו של קרא: 'פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן' - דיוקו של אהרן - מידת החסד והרחמים. המתיק את הכעס: 'השיב את חמתו' - המתקת הכעס בחסד וברחמים.

ובהמשך: 'הנני נותן לו את בריתי שלום' - דהא שלום נמשך ממידת הענווה, כפי הענווה כן הוא השלום (ועיני בליקוטי מוהר"ן י"ד). וכן הוא במדרש (שהש"ר ב' טו): 'אלוהו לא הטריח לשום בריה' - דהוה גם מראה על מידת הענווה. וזהו, ע"י המתקת הכעס - זוכים לענווה - כמובא בתורה זו.

"ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כ"ה י"א): אפ"ל; 'אלוהו הנביא' בגמטריא: 'מאה ועשרים' - הורומים לחיים - כמנן ימי שנות האדם, והא אלוהו הנביא המשיך ימים כשהסיר חרון אף ה'. ופנחס הוא אליהו.

"ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כ"ה י"א): ראשי תיבות של: 'ולא כליתי א'ת בני ישראל ב'קנאתי הם ארבעים ושתים (עם הכולל). ואפ"ל בהקדם ע"פ המבוא: 'ארבעים ושתים אזכרות בתפילין של יד ושל ראש'. (רמב"ם הלי תפילין. הקדמת ת"י). והא תפילין מכריע את בני"ל לכף זכות, וכמובא (שו"ע או"ח ל"ז): 'וכתב הרא"ש שאם זהיר בתפילין כף זכות מברעתו. ואם פשע בהם כף חובה מברעתו. שאין לך גדול במצות עשה יותר מתפילין - וזהו הנרמז כאן בפסוק: 'ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי' - שתפילין מכריעו לכף זכות.

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כ"ה י"א) הכתוב מדגיש 'בתוכם' - שעבודת הצדיק הוא בתוך כלל ישראל, עימם יחד להעלותם אפילו כשהם רחוקים, וכמובא ב'ליקוטי מוהר"ן' (ש"ה צ"ג): 'שצדיקים הגדולים במעלה, מעלים אפילו את הנפשות הפגומות מאוד בבחינת עיבור ומחדשם לטובה.

"הנני נותן לו את בריתי שלום" (כ"ה י"ב): 'בריתי' - בריתו של הקב"ה בכיכול, וכמובא ב'תיקוני זוהר' (ת"י כ"ב ובהקדמה י"א): 'שמאן דמשקו בברית מילה, הוא משקו בחותמתא דמלשא דאיהו רשים ביה'. וכן מובא באריכות בדברי הזוהר (ח"א סט. ועוד) שזה פגם בשכינה בעצמה. ומידה טובה מרובה; שבכוח שמירת הברית ממשכיכם את השפע מהקב"ה בעצמו בכיכול, וכמובא בדבריהם (קידושין ל"ט): 'כל הבא דבר ערוה לידו וניצל הימנו עושין לו נס', וכן הוא בזוהר (ח"א קס"ו. ר"י ג'). שהנוטר ברית השכינה מזדווגת לו. ובליקוטי מוהר"ן (ל"א): 'שכל הנהגות הגלגלים, וכל הנהגת העולם וכל הברכות והשפעות והשפעות הכל תלויה בשמירת הברית. שבכוח הקדושה מתחברים לברית' - להקב"ה בעצמו בכיכול - ובהנהגה מעל דרך הטבע.

מחברים בין שמים לארץ

אכן כן גדול הוא כוחם של צדיקים - בתורתם ובעצתם אפשר להתעלות לשמי רום. הם אשר ממשכים קדושה בעולם. בזכותם התקיים: 'ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי', מקנאים הם על ריח הקדושה. אך יחד עם זאת - הם ממשכים תקוה לכל אחד ואחד. גם לחלושי הכוח, לכל אחד ואחד באשר הוא לבלי ישאר בבור אשר כרה ונפל לשם. הם מעמידים סולם להעלות דברים כלפי מעלה, להתרומם ולהתעלות, מצביים סולם לתוך עמקי הבור, להעלות משם אלו שנפלו לשם וקשה להם לצאת לבדם. וכדברי המדרש (מד"ר שה"ש ה' א): 'צדיקים מורידים ומגלים את השכינה לתוד העולם.'

שירת הפרשה

לְמַדִּים אֲנִי מֵהַפְּרָשָׁה בְּגֹדֶל פִּנְחָס שֶׁל צְדִיקִים לְמַתֵּק חֲרוֹן אָף - גַּם אִם נִדְּקָה פְּהַרְרִים.

חֶמַת מְלֻךְ מְלֻאכֵי מוֹת וְאִישׁ חֶסֶד יִכְפְּרָנָה פְּנִיחָס הַשֵּׁיב אֶת חֲרוֹן אָפוֹ - שֶׁלֹּא הִקְיָה פְּלִיָּה.

בְּכֹל דּוֹר נִשְׁלַחִים לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּוּ הַצְּדִיקִים. הַמְּמַשְׁכִּים בְּצַדִּיקְתָּם חֲסִדִּים וְרַחֲמִים.

גַּם לְפָרֵט וְגַם לְכֻלָּל מְמַשְׁכִּים דְּבַר יְשׁוּעָה וְלֹא פְּלִיַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי בְּזֻכְרָתָם הַרְבֵּה.

הַמִּשְׁךְ הַיָּמִינִי פְּרִיָּשָׁה

סיפורים מאירים

סיפורי פרישה במושגת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ע

"ולא כיליתי את בני ישראל" (במדבר כ"ה ו"א)

עבורך פעלתי, ועבור עצמי לא!

ישב פעם רבינו עם אנשיו ולפתע אמר: "האדם שוטה כל-כך, אפילו כשמלאך המוות הולך מאחורי כתפיו הוא אוהז עדיין בשטויותיו והבליז". השומעים תמהו ולא הבינו למי רומזים הדברים. אך כשכולם קמו ללכת, נשאר רבי חיים שרה"ס לשבת.

שאלו רבינו: "למה אתה יושב?" ולא ענה כי היה נבהל ונרעש.

וכשרבינו קם והלך לחדרו, הלך אחריו רבי חיים שרה"ס, בכה ואמר: "רבי אני יודע שהתכוונתם אלי, לכן אני מבקש לעורר רחמים שאשאר בחיים".

אמר לו רבינו: אמת שעליך התכוונתי, אני נוסע כעת למעוז'בוז להשתטח על ציון זקני הבעל שם טוב זצ"ל לעורר רחמים על בני החולה, תיסע יחד עמי ואתפלל גם עליך".

והם נסעו יחדיו, בהגיעם; שהה רבינו בציון זמן ממושך. בחזרתו מהציון, אמר לרבי חיים: "עבורך פעלתי, ועבור עצמי לא. אינך צריך אפילו להתפלל, אבל כיון שאתה פה תלך גם אתה". והודיעו כמה שנים פעל עבורו שיחיה.

בדרך חזר התבטא רבינו ואמר: "כעת נפטר בני", וכך היה, שהגיע השמועה על פטירת בנו.

נשרף ביתו ורכושו – אך הנפשות ניצולו!

היה זה פעם כשהחסידי רבי טוביה קריימר מהעיר טראוויצא - ישב לפני רבינו, ושוחח עמו שבוודאי מוטב לו לאדם להיות עני, מאשר למות ח"ו, ואף שהעני חשוב כמת, כדברי חז"ל (גדרים ס"ד).

ושב התבטא רבינו באמרו: מוטב לקחת את המעות מהאדם מאשר לקחת את האדם מהמעות. כי הרי המחובר לחיים יש תקווה שהקדוש ברוך הוא ירחם עליו וישיבהו למעמדו.

כמובן שרבי טוביה הנהן והסכים לדברי הרבי.

ורבינו הוסיף שוב באמרו: 'אפילו נחמן נתן [עשיר מאומאן שעסקו בעיר פטרבורג] היה מעדיף להיות עני, מלהיות מונח תחת צרור עפר.

פנה רבי טוביה לשוב לעירו, ובדרך שמע שנשרף ביתו ורכושו, והנפשות ניצולו.

ובד בבד גם שמע שנחמן נתן נסע מפטרבורג היה בדרך עם שק מלא זהובים ולפתע חש שלא בטוב, התמוטט ומת בדרך, ומפני כבוד המת אולצו לקברו על אם הדרך.

ואז ראה רבי טוביה את עיניו הצופיות ורוח קדשו של רבינו!

מזיכרונותיו של החסיד רבי משה בורשטיין!

וכך סיפר החסיד רבי משה בורשטיין; היה זה לאחר שנשבינו בשבי הירדני יחד עם תושבי עיר העתיקה בירושלים ע"י החיילים הירדנים, וביום הראשון של השבוע בכ"ח אייר תש"ח התחיל אחד מהנשבים להניח תפילין, כמובן שזה עורר את חשדם של חיילי הלגיון ודרשו הסבר שזה לא מיועד לפגוע בהם.

לאחר דו שיח ארוך הם שוכנעו בכך, והתירו להם להניח תפילין ללא הפרעה.

ובאותו יום ראשון שוחררו קבוצת ילדים שגם נשבו בשבי, וביניהם הילד הפעוט יוסף קדיש שפירא – בנו של החסיד הנודע רבי שמואל שפירא זצ"ל.

וכשהיו בני החבורה בשבי שואלים את רבי משה בדאגה: 'מה יהיה?' היה מחייך ומשיב בביטחון "נישט קיין דאגען" "לא לדאוג".

לאחר שנים, כשנשאל את רבי משה אם דאג ופחד בשבי? השיב: ידעתי שיהיה בסדר, שה' יעזור, ומה היה לי לדאוג?!

"לפני ה'" (במדבר כ"ז ה)

לא הרגיש ולא חש!

היה זה בעת גזירת הקנטוניסטים כשהיו חוטפים ילדי ישראל לצבא הרוסי, וחטיפו מבית לבית ילדים קטנים לקחת אותם לחייל, ביקש אב אחד מרבי נפתלי מאומאן – תלמידו של רבינו להחביאו בביתו, בהנחה שלא יחפשו ילד בבית אדם זקן ונכבד.

יום אחד עמד רבי נפתלי בתפילה, והילד יצא לשחק בחוץ, גילוהו חיילים, וביקשו לחטפו לחיל הצאר.

כשראו זאת השכנים הרימו קול זעקה גדולה, וביני לביני – שמעו זאת הורי הנער והשכנים – ובתוך ההמולה - הצליחו ברגע האחרון להציל את הנער מידי חוטפיהם.

כשילם רבי נפתלי את תפילתו בא אבי הילד להתנצל על הרעש והצעקות שהפריעו לו – אך הצטדקו שזה היה ממש בגדר פיקוח נפש.

אולם לתדהמתם - רבי נפתלי. לא הבינו מה רוצים. הוא לא שמע מאומה מקול הרעש הגדול...

"הנני נתון לו את בריתי שלום" (כ"ה י"ב):
ע"י שמירת הברית – ממשיכין שלום, וכמובא בזוהר (ח"ג ר"מ): הנוטר ברית, השכינה כביכול אוחות בו, ושומרת אותו ומקדמת לו שלום. (ויעיין בליקו"מ תורה כ"ה): שע"י תיקון הברית זוכין לחדרת פנים ולשלום.

"צורו את המדינים והכתים אותם...כי צורים הם לכם" (כ"ה י"ז י"ח).
'צורו' לשון יחיד. 'צורים' לשון רבים, וכמובא בהמשך הפסוק: שזה טובב גם על דבר פוער, ועל דבר כזבי. (ויעיין בבעל הטורים). ואפשר להוסיף – לשון רבים, שבהכשלתם את בני ישראל הם הרגו גם את 'גופותיהם' – שנהרגו במגיפה, וגם את 'נשמותיהם' שהכשילום בחטא.

"כי צורים הם לכם בנכליהם" (כ"ה י"ח)
'בנכליהם' מלשון הכתוב ב'אחי יוסף' (בראשית ל"ז י"ח): 'וינתכלו אתו להמיתו' (עייין רש"י כפשוטו), ובפירוש רש"י על 'וינתכלו לשון 'ערמומיות', כי היצה"ר בא לאדם בערמומיות, בשקר. ויעיין ב'אור החיים' עה"פ 'והנחש היה ערום' – מלשון הערמה ודמיון. וכן הוא בגלות מצרים שבאו בערמה – בשקר. ובליקוטי הלכות' (גניבה ג ג) על הבעל דבר: "יש הוא הגנב הראשון, ראש לכל הגנבים והרמאים שבעולם, כי הוא מתנהג עם רוב בני אדם בדרך גנבה בערמה ורמאות נפלא בכמה וכמה מיני דרכים שונים שהוא מרמה את האדם, וגונב דעתו בכל עת, עד שרוצה לתפסו במכמורתו רח"ל", וזהו: 'בנכליהם' – שברמאות ובגניבה היצר מכשיל ח"ו את בני".

"במספר שמות" (כ"ו י"ג)
'במספר' מלשון ספיר ונהיר – ששמות בני אדם הם המאירים בו. וב'מעבר יבק' כותב על דברי המדרש (כי תשא): שאמר הקב"ה לישראל מנה את ישראל, אמר משה 'איני יכול לעמוד על מנינם', אמר לו 'טול ראשי אותיות של שבטים', שכל שם מורה על מהות ועצמות האדם. וב'שיחות הר"ן' (צ"ח): שהשם שנותנין לאדם - הוא לפי הפעולה שיש לו לעשות בעולם.

'לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו איש לפי פקדיו יתן נחלתו' (ד)
 לכאורה מזה כפל הלשון 'יתן נחלתו' לאחר שכבר כתוב: 'לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעט נחלתו'. אלא אפ"ל, דאף שכל אחד מקבל את נחלתו לפי מספר האנשים – אל להם לשכוח – שארץ ישראל זה: 'יתן' לשון – 'מתנה' משמים, וכמובא בריש רש"י בראשית: שאמונת העולם אינם יכולים לומר ליסטים אתם, אלא לאשר יישר בעיניו נתנה לו.

"על ירדן ירחו" (כ"ו ס"ג)
'ירדן' מלשון ירידה, 'ירחו' מלשון עליה, ע"ד מאמרם (ברכות מ"ג): 'איזהו דבר שהנשמה נהנית בו זה הריח', שארץ ישראל תלוי בב' תנאים אם נעשה רצונו של מקום זה של עם ישראל, ואם לאו חלילה 'ולא תקיא הארץ' ח"ו.

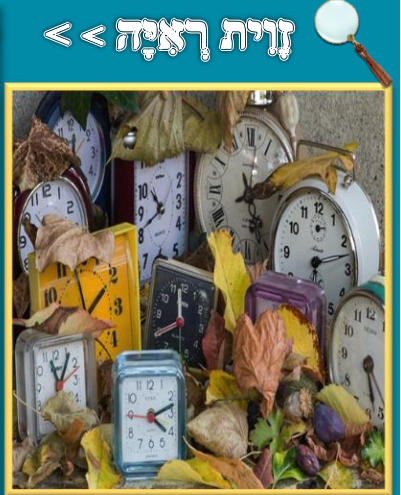
גם אפ"ל, רמז שיהיו שנים שארץ ישראל יהיה בבחינת 'ירד' – ירידה גלות, ושנים של 'ירחו' – עליה, שעם ישראל יהיו בארץ ישראל בבי בחינות אלו.

"למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתנו" (כ"ז ד)
אפ"ל שגם בפסח כתוב "למה נגרע", שבענין רבים - שייך לשון זה, שרוצים להיות עמם יחד. כאן בחלוקת הארץ יחד כל שבטי ישראל בגורל, וב'קרבן פסח' הנאכל 'בחבורה'.

"כן בנות צלפחד דוברות" (כ"ז ז)
'כן' בגימטריא 'שבעים' – שבעים נפשות בית ישראל, דהא גם הם כלולים בהם – ולכך אכן מגיע להם נחלה.

מריבת קדש מדבר ציון (כ"ז י"ד)
'מריבת קדש' –אימתו מתגבר היצר במלחמה ומריבה, על 'קדושה' – כשהוא: 'מדבר' – ע"ד שאין היצר מתגבר אלא בלב פנוי מן החכמה (ומבי"ם, א"י"ב כ"ב). כן אפ"ל: מדבר 'צן' מלשון צינה וקריירות, ע"ד 'אשר קרץ בדרך', כשאין התלהבות בעבודת ה' מתגבר חמימות היצר וכמובא.

פִּדְוֵעַ, הִיָּה מוהַרְנִי'ת
מִקְפִּיד מֵאֵד עַל פֶּל
שְׁעוֹתָיו וְרָגְעָיו, וּבְגֵלָל
זֶה הָיוּ לוֹ כְּמָה
שְׁעוֹנִים בְּבֵיתוֹ.
וּפְעַם אֶמְרֵ בְּדָרְךְ
צָחוֹת עַל מֵאֶמְרֵ
הַמִּשְׁנָה שְׁפָאָבוֹת:
'אִינוּ לָךְ אָדָם שְׂאִין
לוֹ שְׁעָה", שְׂאָדָם
שְׂאִינוּ חֵי עִם הַשְּׁעוֹן
וְהַזְמַן, אִינוּ אָדָם!

זוית ראָעָה <<

תלמוד תורה ברסלב
'אהבת משה' - בית שמש
 ע"ש רבינו מוה"ר מברסלב ז"ע
 רחוב הר הזנונים 12 תל אביב - 02-5829920

ביתרונות מרובה ובשמחה גדולה שמונים להודיע בזאת לכלל ציבור חסדי ברסלב כי לקראת זמן אלוהי הבעל"ט

יפתח "תלמוד תורה ברסלב"
בעירנו בית שמש - רמז ד'
 לתלמודי ביתת גת עד כיתת מוכינה לוישהב

בכרתם ועידודם של זקני הישובי ברסלב, בדרך התורה והחסידות המפורח מוהר דור. ובניסוחי דרב של חינוך צאן קדשים ברכיבו דתורת היראה קרוב לארבעים שנה בת"ת בירושלים ובנישבות הק' בביתר.

לקבלת טפסי הרשמה:
 במייל: AM025829920@gmail.com
 פרטים נוספים בטל' 02-5829920